

## ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΚΑΙ ΠΟΡΕΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΗΣ Β' ΦΑΣΗΣ

«ΕΡΓΑ ΥΔΡΕΥΣΗΣ ΡΟΔΟΥ ΑΠΟ ΤΟ ΦΡΑΓΜΑ ΓΑΔΟΥΡΑ (Β' ΦΑΣΗ)  
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΝΟΤΙΟΥ ΥΔΡΑΓΩΓΕΙΟΥ, ΥΔΡΑΓΩΓΕΙΟΥ ΑΦΑΝΤΟΥ ΚΑΙ ΑΡΧΑΓΓΕΛΟΥ»

*Η σύμβαση που διαλύθηκε*

*Μέρος Α' της έρευνας για το ιστορικό και τους πόρους του Φράγματος Γαδουρά  
Ρόδος, 4 Οκτωβρίου 2026*

### ΣΥΝΟΨΗ ΤΩΝ ΕΥΡΗΜΑΤΩΝ

Τα συμπεράσματα της έρευνας, στα τέσσερα ερωτήματα που τέθηκαν, είναι τα εξής.

Πρώτον, η χρηματοδότηση της Β' Φάσης **δεν ήταν εξασφαλισμένη από το 2013** ούτε από οποιαδήποτε προγενέστερη πράξη. Το ΦΕΚ Β' 10/08-01-2014, με το οποίο μεταφέρθηκαν οι αρμοδιότητες της ΕΥΔΕ Ύδρευσης Ρόδου στην Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου, μετέφερε ονομαστικά **τρεις και μόνο συμβάσεις**, όλες της Α' Φάσης, και ρητά επιφόρτισε την Περιφέρεια με την υποχρέωση «διασφάλισης χρηματοδότησης των έργων». Το έργο της Β' Φάσης δεν μνημονεύεται πουθενά στην πράξη αυτή, ούτε καν ως μελλοντική εργολαβία.

Δεύτερον, το σύνολο του έργου «Ύδρευση Ρόδου από το Φράγμα Γαδουρά» **ουδέποτε είχε εξαρχής εξασφαλισμένη συνολική χρηματοδότηση**. Χρηματοδοτήθηκε τμηματικά, ανά φάση και ανά πρόγραμμα, με διαδοχικές και ετεροχρονισμένες πράξεις ένταξης.

Τρίτον, η Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου **συμμετέχει στο έργο της Β' Φάσης με ίδιους πόρους ύψους 2.800.000,00 ευρώ**, δυνάμει της υπ' αριθ. πρωτ. ΔΤΕ/οικ.5384/29-10-2020 απόφασης ανάληψης πολυετούς υποχρέωσης του Περιφερειάρχη Νοτίου Αιγαίου (ΑΔΑ: 6ΜΩΖ7ΛΞ-ΜΧ8), σε βάρος του ΚΑΕ 9899 του προϋπολογισμού της.

Τέταρτον, το έργο **δεν εντάχθηκε αρχικά στο ΕΣΠΑ 2014-2020**. Η διαδρομή της χρηματοδότησής του διέτρεξε **τέσσερα διαφορετικά προγράμματα μέσα σε επτά έτη**: ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ Ι (2019), «Αντώνης Τρίτσης» (2020), ΕΠ ΥΜΕΠΕΡΑΑ 2014-2020 (2022) και ΠΕΚΑ 2021-2027 (2026), με μία ενδιάμεση απένταξη και μία τμηματοποίηση της πράξης σε δύο φάσεις.

Το κρισιμότερο εύρημα, πάντως, δεν είναι κανένα από τα παραπάνω μεμονωμένα. Είναι ότι **η χρηματοδοτική ροή ουδέποτε διακόπηκε για νομικούς λόγους**. Ο ενάριθμος 2022ΣΕ27510164 της Συλλογικής Απόφασης Ε2751, με φορέα χρηματοδότησης το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, παρέμεινε ενεργός και κατέβαλλε χρήματα καθ' όλο το 2024 και εντός του 2025, δηλαδή **μετά** τη λήξη της πράξης στις 31-12-2023. Έως τις 31-12-2024 είχαν πληρωθεί 4.271.359,12 ευρώ και εντός του 2025 ακόμη 61.453,05 ευρώ. Η τελευταία πληρωμή του έργου έγινε μέσα στο πρώτο εξάμηνο του 2025.

Οι τρεις λογαριασμοί που έμειναν απλήρωτοι εγκρίθηκαν στις 13-08-2025, 27-11-2025 και 16-12-2025. **Δηλαδή αμέσως μετά το σημείο στο οποίο οι πληρωμές απλώς σταμάτησαν**, χωρίς να έχει μεσολαβήσει καμία μεταβολή του νομικού καθεστώτος που να τις καθιστά αδύνατες. Και στις 17-02-2026 η νέα πράξη ένταξης δημιούργησε δύο νέους ενεργούς ενάριθμους, τον 2026ΣΕ37570006 με 16.546.271,31 ευρώ και τον 2026ΣΕ37570007 με 528.000,00 ευρώ. Η σύμβαση διαλύθηκε εκατόν έντεκα ημέρες αργότερα, με τους τρεις λογαριασμούς των 1.794.597,60 ευρώ ακόμη απλήρωτους.

## 1. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

| Στοιχείο               | Περιεχόμενο                                                                                                                                                                                                                                       |
|------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Τίτλος                 | Έργα ύδρευσης Ρόδου από το Φράγμα Γαδουρά (Β' Φάση) - Κατασκευή Νοτίου υδραγωγείου, υδραγωγείου Αφάντου και Αρχαγγέλου                                                                                                                            |
| Φορέας υλοποίησης      | Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου, Διεύθυνση Τεχνικών Έργων Δωδεκανήσου                                                                                                                                                                                   |
| Προϋπολογισμός μελέτης | <b>22.800.000,00 ευρώ χωρίς ΦΠΑ</b>                                                                                                                                                                                                               |
| Ανάλυση προϋπολογισμού | Σύνολο Ι (εργασίες) 17.607.426,46, ΓΕ και ΟΕ 18% 3.169.336,76, Σύνολο ΙΙ 20.776.763,22, απρόβλεπτα 9% 1.869.908,69, Σύνολο ΙΙΙ 22.646.671,91, αναθεώρηση 53.328,09, Σύνολο ΙV 22.700.000,00, απολογιστικά 100.000,00, Γενικό Σύνολο 22.800.000,00 |
| Καθεστώς ΦΠΑ           | Μηδενικός, με αντιστροφή της υποχρέωσης (λήπτης του τιμολογίου ο φορολογικά υπόχρεος), κατ' εφαρμογή της εγκυκλίου 47159/ΕΥΘΥ 1045/25-09-2014 της ΕΥΘΥ ΓΓΔΕ ΕΣΠΑ                                                                                  |
| Θεώρηση μελέτης        | Συντάχθηκε από τον Κωνσταντίνο Γεωργίου, Πολιτικό Μηχανικό Α' β., ελέγχθηκε και θεωρήθηκε από τον Νικόλαο Λυμπερόπουλο, Πολιτικό Μηχανικό Α' β., Προϊστάμενο Τμήματος, στις 27-05-2021                                                            |
| Διακήρυξη              | ΚΗΜΔΗΣ 21PROC008678133                                                                                                                                                                                                                            |
| Συμβατική δαπάνη       | <b>19.998.283,48 ευρώ χωρίς ΦΠΑ</b>                                                                                                                                                                                                               |
| Σύμβαση                | 17-03-2022, ΔΤΕ 847, ΑΔΑ Ψ77Υ7ΛΞ-Α3Μ, ΑΔΑΜ 22ΣΥΜΝ010235416                                                                                                                                                                                        |
| Συμβατική προθεσμία    | 30 μήνες, ήτοι έως 17-09-2024                                                                                                                                                                                                                     |
| Διάλυση σύμβασης       | 08-06-2026, ΓΔΥ 4032, ΑΔΑ ΡΥ597ΛΞ-Ν3Υ                                                                                                                                                                                                             |

## 2. Η ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΗ ΑΛΥΣΙΔΑ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Ακολουθεί η πλήρης αλυσίδα, όπως προκύπτει από τη διασταύρωση της διακήρυξης, της εργολαβικής σύμβασης, της Πράξης 120/2022 του Ε' Κλιμακίου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, των πράξεων ένταξης και της απόφασης διάλυσης. Κάθε εγγραφή φέρει τον αριθμό πρωτοκόλλου και τον ΑΔΑ της, ώστε να είναι άμεσα ελέγξιμη.

| Ημερομηνία | Πράξη                             | Περιεχόμενο                                                                                                                                                                                                                     | Ποσό (ευρώ)   |
|------------|-----------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|
| 11-10-2013 | Άρθρο 129 ν.4199/2013, ΦΕΚ Α' 216 | Κατάργηση των ΕΥΔΕ και μεταφορά αρμοδιοτήτων στις Περιφέρειες. Οι Περιφέρειες «υπεισέρχονται αυτοδικαίως σε όλες τις υποχρεώσεις». Καμία πρόβλεψη για πιστώσεις ή πόρους                                                        | -             |
| 31-12-2013 | ΚΥΑ, ΦΕΚ Β' 10/08-01-2014         | Μεταφορά στην ΠΝΑΙ τριών και μόνο συμβάσεων της ΕΥΔΕ Ρόδου, όλων της Α' Φάσης. Η Β' Φάση δεν αναφέρεται. Επιφόρτιση της Περιφέρειας με τη «διασφάλιση χρηματοδότησης έργων»                                                     | -             |
| 30-05-2019 | ΥΠΕΣ 41318                        | Πρώτη τεκμηριωμένη χρηματοδότηση της Β' Φάσης. Ένταξη στο πρόγραμμα ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ Ι, άξονας «Βελτίωση των υποδομών των δικτύων ύδρευσης». Επενδυτικό δάνειο από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, αποπληρωτέο από πόρους του ΠΔΕ | 21.332.000,00 |
| 18-06-2020 | ΥΠΕΣ 829, ΑΔΑ ΩΕΩΤ46ΜΤΛ6-ΕΥΤ      | Μεταφορά του έργου με τα οικονομικά του στοιχεία από το ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ Ι στο πρόγραμμα «Αντώνης Τρίτσης»                                                                                                                             | 20.000.000,00 |
| 29-10-2020 | ΔΤΕ/οικ.5384, ΑΔΑ 6ΜΩΖ7ΛΞ-ΜΧ8     | Απόφαση ανάληψης πολυετούς υποχρέωσης του Περιφερειάρχη Νοτίου Αιγαίου. Ίδιοι πόροι ΠΝΑΙ από το ΠΔΕ, σε βάρος του ΚΑΕ 9899                                                                                                      | 2.800.000,00  |
| 21-05-2021 | 4288, ΑΔΑ 6ΥΖ27ΛΞ-911             | Ανάληψη υποχρέωσης και έγκριση δέσμευσης πίστωσης για το οικονομικό έτος 2021, με αριθμό 1786 καταχώρηση στο βιβλίο εγκρίσεων και εντολών πληρωμής                                                                              | -             |

| Ημερομηνία                         | Πράξη                                            | Περιεχόμενο                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Ποσό (ευρώ)    |
|------------------------------------|--------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------|
| 27-05-2021                         | Τεύχος Τ5                                        | Θεώρηση του προϋπολογισμού μελέτης από τον Προϊστάμενο Τμήματος Νικόλαο Λυμπερόπουλο                                                                                                                                                                                                                                                        | 22.800.000,00  |
| 2021                               | ΕΛΣυν, Πράξη 146/2021, Ζ' Κλιμάκιο               | Θετικός προσυμβατικός έλεγχος της δανειακής σύμβασης με το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων                                                                                                                                                                                                                                                 | -              |
| 19-01-2022                         | 453 (ΑΔΑ 61ΩΜ7ΛΞ-ΑΧΥ) και 472 (ΑΔΑ 9Η837ΛΞ-3Φ8)  | Αναλήψεις υποχρέωσης και δεσμεύσεις πίστωσης οικονομικού έτους 2022, με αριθμούς καταχώρησης 327 και 363                                                                                                                                                                                                                                    | -              |
| 07-02-2022                         | ΕΛΣυν, Πράξη 120/2022, Ε' Κλιμάκιο               | Θετικός προσυμβατικός έλεγχος της σύμβασης. Κοινοποίηση 16-02-2022 (αρ. πρωτ. ΕΛΣυν 547). Επιβεβαιώνει ρητά τη συγχρηματοδότηση από ίδιους πόρους της Περιφέρειας                                                                                                                                                                           | 19.998.283,48  |
| 17-03-2022                         | ΔΤΕ 847, ΑΔΑ Ψ77Υ7ΛΞ-Α3Μ                         | Υπογραφή της εργολαβικής σύμβασης. Προθεσμία 30 μηνών, λήξη 17-09-2024                                                                                                                                                                                                                                                                      | 19.998.283,48  |
| 22-09-2022                         | ΥΠΕΣ 715, ΑΔΑ 9Υ2446ΜΤΛ6-ΨΕΓ                     | ΑΠΕΝΤΑΞΗ από το πρόγραμμα «Αντώνης Τρίτσης», έξι μήνες μετά την υπογραφή της σύμβασης                                                                                                                                                                                                                                                       | -20.000.000,00 |
| 04-10-2022                         | ΑΔΑ Ψ8ΝΥ46ΜΤΑΡ-ΞΦΖ, ΟΠΣ 5180789                  | Ένταξη στο ΕΠ «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» 2014-2020. Επιλέξιμη δημόσια δαπάνη 21.381.158,64. Έναρξη 17-03-2022, λήξη 31-12-2023. Ενάρθρος ΠΔΕ 2022ΣΕ27510164                                                                                                                                                     | 21.407.083,48  |
| 2024                               | Ενάρθρος 2022ΣΕ27510164, ΣΑ Ε2751                | Η πράξη έχει λήξει, ο ενάρθρος όμως παραμένει ενεργός και η Περιφέρεια εξακολουθεί να πληρώνει. Σύνολο πληρωμών έως 31-12-2024                                                                                                                                                                                                              | 4.271.359,12   |
| 16-05-2025                         | ΥΠΕΘΟΟ 84488 ΕΞ 2025, ΑΔΑ 95ΦΩΗ-ΝΝ9              | Τμηματοποίηση (phasing) της πράξης, κατόπιν αιτήματος του δικαιούχου, δεκαεπτά μήνες μετά τη λήξη της. «Στην Α' φάση περιλαμβάνεται ο 1ος λογαριασμός που αντιστοιχεί στην προκαταβολή. Στη Β' φάση περιλαμβάνεται το υπόλοιπο της σύμβασης». Επιλέξιμη δαπάνη Α' φάσης                                                                     | 2.992.729,61   |
| έως 11-07-2025                     | Ενάρθρος 2022ΣΕ27510164                          | Πληρωμές εντός του 2025, μετά τη λήξη της πράξης και μετά την τμηματοποίηση. Σωρευτικό σύνολο πληρωμών 4.332.812,17                                                                                                                                                                                                                         | 61.453,05      |
| 13-08-2025, 27-11-2025, 16-12-2025 | Εγκρίσεις 5ου, 6ου και 7ου λογαριασμού           | !!Εγκεκριμένοι ρητώς, με πλήρη δικαιολογητικά, και ουδέποτε πληρωθέντες. Από τον Ιούλιο 2025 και εξής καμία απολύτως πληρωμή                                                                                                                                                                                                                | 1.794.597,60   |
| 30-12-2025                         | Πρόσκληση 226386 ΕΞ 2025, κωδ. 5.5.62.2_2        | Ανοίγει η πρόσκληση «Ολοκλήρωση τμηματοποιημένων και μεταφερόμενων πράξεων κατασκευής ή και αναβάθμισης έργων ύδρευσης», το εργαλείο για τη Β' φάση                                                                                                                                                                                         | -              |
| 06-02-2026                         | Δήλωση αναδόχου                                  | Διακοπή των εργασιών λόγω μη πληρωμής των εγκεκριμένων λογαριασμών                                                                                                                                                                                                                                                                          | -              |
| 17-02-2026                         | ΥΠΕΘΟΟ 28026 ΕΞ 2026, ΑΔΑ 9ΑΜΚΗ-ΠΙ9, ΟΠΣ 6052398 | Ένταξη στο Πρόγραμμα «Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή» 2021-2027. Συγχρηματοδοτούμενη δαπάνη 18.280.209,68 (ΠΝΑΙ 17.933.553,87 και ΕΦΑ Δωδεκανήσου 480.800,00). Έναρξη 19-12-2023, λήξη 31-12-2029. Δύο νέοι ενεργοί ενάρθροι, 2026ΣΕ37570006 με 16.546.271,31 και 2026ΣΕ37570007 με 528.000,00. Έντεκα ημέρες μετά τη διακοπή των εργασιών | 18.414.353,87  |
| 08-06-2026                         | ΓΔΥ 4032, ΑΔΑ ΡΥ597ΛΞ-Ν3Υ                        | Διάλυση της εργολαβικής σύμβασης                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | -              |

### 3. ΟΙ ΤΕΣΣΕΡΙΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ

#### 3.1. Ήταν η χρηματοδότηση εξασφαλισμένη από το 2013 με το ΦΕΚ;

Η απάντηση είναι αρνητική, και μάλιστα το ίδιο το ΦΕΚ αποδεικνύει το αντίθετο από εκείνο που θα υποστηριζόταν.

Με το άρθρο 129 του ν.4199/2013 (ΦΕΚ Α΄ 216/11-10-2013) καταργήθηκαν οι Ειδικές Υπηρεσίες Δημοσίων Έργων και οι αρμοδιότητές τους μεταφέρθηκαν στις Περιφέρειες, οι οποίες «υπεισέρχονται αυτοδικαίως σε όλες τις υποχρεώσεις». Η διάταξη μεταφέρει αρμοδιότητες, έργα, συμβατικές υποχρεώσεις και οργανικές θέσεις. Δεν περιέχει καμία απολύτως πρόβλεψη για μεταφορά πιστώσεων ή για εξασφάλιση πόρων.

Σε εκτέλεση της διάταξης αυτής εκδόθηκε η κοινή απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Εσωτερικών και του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων της 31-12-2013, η οποία δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ Β΄ 10/08-01-2014. Στο κεφάλαιο Α.ΙΙ αυτής, με τίτλο «Συμβάσεις της ΕΥΔΕ Ρόδου που μεταφέρονται στην Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου», απαριθμούνται ονομαστικά και περιοριστικά τρεις συμβάσεις:

- «Υδρευση Ρόδου από το Φράγμα Γαδουρά - Κατασκευή Φράγματος Γαδουρά» (με την ένδειξη ότι έχει γίνει οριστική παραλαβή),
- «Υδρευση Ρόδου από το Φράγμα Γαδουρά - Κατασκευή υπολειπόμενων εργασιών φράγματος και έργων αγωγών μεταφοράς και διυλιστηρίων» (με την ένδειξη ότι είναι σε εξέλιξη),
- «Παροχή υπηρεσιών συμβούλου διαχείρισης για την ολοκλήρωση του έργου «Υδρευση Ρόδου από το Φράγμα Γαδουρά».

Το έργο της Β΄ Φάσης δεν περιλαμβάνεται στον κατάλογο αυτόν. Και δεν πρόκειται για παράλειψη: στο ίδιο ακριβώς ΦΕΚ, για το αντίστοιχο έργο της ΕΥΔΕ Κάρλας, η απόφαση απαριθμεί χωριστή κατηγορία με τίτλο «**ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΡΓΟΛΑΒΙΕΣ**», στην οποία περιλαμβάνονται ρητά και ονομαστικά έργα Β΄ Φάσης, όπως «Κατασκευή έργων μεταφοράς και διανομής νερού λίμνης Κάρλας, Β΄ Φάση». Για τη Ρόδο καμία τέτοια κατηγορία δεν υπάρχει. Ο νομοθέτης, δηλαδή, γνώριζε και χρησιμοποίησε τη δυνατότητα να καταγράψει μελλοντικές εργολαβίες, και για το έργο της Ρόδου δεν το έπραξε.

Κρισιμότερο όμως είναι το κεφάλαιο Β΄ της ίδιας απόφασης. Στην παράγραφο 4 ορίζεται ότι για τα μεταφερόμενα έργα που συγχρηματοδοτούνται από ευρωπαϊκά κονδύλια «οι οικείες Περιφέρειες αναλαμβάνουν και όλες τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου», μεταξύ των οποίων απαριθμείται ρητά η «**διασφάλιση χρηματοδότησης έργων**». Στην παράγραφο 5 ορίζεται ότι για τα θέματα «**μεταφοράς πόρων και κάλυψης πάσης φύσεως δαπανών**» έχουν αναλογική εφαρμογή οι διατάξεις του άρθρου 8 παράγραφοι 5 και 6 του ν.4018/2011, δηλαδή απαιτείται χωριστό πρωτόκολλο. Και στην παράγραφο 2 ορίζεται ότι στο πρωτόκολλο παράδοσης και παραλαβής αναγράφεται «ο αριθμός της πιστοποίησης μετά την οποία τις σχετικές πληρωμές αναλαμβάνει η οικεία Περιφέρεια».

Η έννοια των διατάξεων αυτών είναι μονοσήμαντη. Το ΦΕΚ δεν εξασφάλισε χρηματοδότηση. Αντιθέτως, μετέθεσε στην Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου την ίδια την υποχρέωση να την εξασφαλίσει, και προέβλεψε ότι οι πληρωμές θα βαρύνουν την Περιφέρεια από συγκεκριμένο σημείο και εξής. Επίκληση του ΦΕΚ ως πράξης εξασφάλισης πόρων είναι, επομένως, όχι απλώς αβάσιμη αλλά αντίθετη προς το γράμμα του.

#### 3.2. Είχε όλο το έργο «Υδρευση Ρόδου από το Φράγμα Γαδουρά» εξαρχής εξασφαλισμένη χρηματοδότηση;

Όχι. Το έργο αντιμετωπίσθηκε από την αρχή ως άθροισμα διακριτών φάσεων, καθεμία από τις οποίες αναζητούσε χωριστή πηγή χρηματοδότησης στον χρόνο της. Το ίδιο το ΦΕΚ του 2014 το αποτυπώνει με σαφήνεια, καθώς μεταφέρει τρεις συμβάσεις σε τρία διαφορετικά στάδια ωριμότητας, μία οριστικά παραληφθείσα, μία σε εξέλιξη και μία παροχή υπηρεσιών, χωρίς καμία αναφορά σε συνολικό χρηματοδοτικό σχήμα του έργου.

Για τη Β΄ Φάση ειδικότερα, η πρώτη πράξη που εξασφαλίζει πόρους είναι η υπ' αριθ. πρωτ. 41318/30-05-2019 απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, δηλαδή είκοσι έτη μετά τη σύσταση της ΕΥΔΕ Υδρευσης Ρόδου, οκτώ

έτη μετά την περιβαλλοντική αδειοδότηση και έξι έτη μετά τη μεταφορά των αρμοδιοτήτων στην Περιφέρεια. Και η πράξη αυτή δεν χορηγεί επιχορήγηση αλλά εντάσσει το έργο σε πρόγραμμα που χρηματοδοτείται με επενδυτικό δάνειο του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων, αποπληρωτέο από πόρους του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων.

### 3.3. Συμμετέχει η Περιφέρεια με ίδιους πόρους και ποια είναι η ανάληψη υποχρέωσης;

Ναι, και το στοιχείο αυτό τεκμηριώνεται με τρεις ανεξάρτητες μεταξύ τους πηγές, οι οποίες συμφωνούν απολύτως ως προς το ποσό, τον αριθμό πρωτοκόλλου και τον ΑΔΑ.

Το άρθρο 8.1 της διακήρυξης ορίζει αυτολεξεί:

«Το παρόν έργο (Υποέργο 1) χρηματοδοτείται από το Πρόγραμμα «Αντώνης Τρίτσης» κατά 20.000.000,00 ευρώ σύμφωνα με την με αριθμ. Πρωτ. 829/18-6-2020 Απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών (ΑΔΑ: ΩΕΩΤ46ΜΤΛ6-ΕΥΤ) και από το Π.Δ.Ε. (ίδιοι Πόροι) της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου κατά 2.800.000,00 ευρώ σύμφωνα με την με αριθμ. πρωτ. ΔΤΕ/οικ.5384/29-10-2020 Απόφαση ανάληψης πολυετούς υποχρέωσης του Περιφερειάρχη Νοτίου Αιγαίου (ΑΔΑ: 6ΜΩΖ7ΛΞ-ΜΧ8).»

Το ίδιο ακριβώς κείμενο, κατά λέξη, επαναλαμβάνεται στο προοίμιο ΣΤ της εργολαβικής σύμβασης της 17-03-2022 (ΑΔΑ Ψ77Υ7ΛΞ-Α3Μ).

Και η Πράξη 120/2022 του Ε΄ Κλιμακίου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, στη σκέψη 3.2, διαπιστώνει δικαστικά ότι:

«Το ελεγχόμενο έργο συγχρηματοδοτείται από πόρους της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου κατά το ποσό των 2.800.000,00 ευρώ (βλ. σχετικά τη ΔΤΕ/οικ.5384/29.10.2020 απόφαση ανάληψης πολυετούς υποχρέωσης του Περιφερειάρχη Νοτίου Αιγαίου, η δαπάνη θα βαρύνει τον ΚΑΕ του Προϋπολογισμού της Περιφέρειας, και την 4288/21.5.2021 απόφαση του ίδιου οργάνου για την έγκριση δέσμευσης πίστωσης για το οικονομικό έτος 2021).»

Οι αναλήψεις υποχρέωσης είναι, συνεπώς, οι εξής.

| Είδος                                           | Αριθμός και ημερομηνία  | ΑΔΑ         | Καταχώρηση | Ποσό / έτος    |
|-------------------------------------------------|-------------------------|-------------|------------|----------------|
| Πολυετής ανάληψη υποχρέωσης, άρθρο 4 ΠΔ 80/2016 | ΔΤΕ/οικ.5384/29-10-2020 | 6ΜΩΖ7ΛΞ-ΜΧ8 | ΚΑΕ 9899   | 2.800.000,00   |
| Ετήσια ανάληψη και δέσμευση πίστωσης            | 4288/21-05-2021         | 6ΥΖ27ΛΞ-911 | α/α 1786   | Οικ. έτος 2021 |
| Ετήσια ανάληψη και δέσμευση πίστωσης            | 453/19-01-2022          | 61ΩΜ7ΛΞ-ΑΧΥ | α/α 327    | Οικ. έτος 2022 |
| Ετήσια ανάληψη και δέσμευση πίστωσης            | 472/19-01-2022          | 9Η837ΛΞ-3Φ8 | α/α 363    | Οικ. έτος 2022 |

Η διαπίστωση αυτή έχει αυτοτελή σημασία για τη διαφορά μας. Η Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου γνωρίζει, εφαρμόζει και τηρεί τη διαδικασία της πολυετούς ανάληψης υποχρέωσης του άρθρου 4 του ΠΔ 80/2016 όταν πρόκειται να δεσμεύσει ίδιους πόρους της. Το έπραξε για τη Β΄ Φάση, με απόφαση Περιφερειάρχη, με αναγραφή σε συγκεκριμένο ΚΑΕ και με διαδοχικές ετήσιες δεσμεύσεις. **Η αντιπαραβολή με τη μεταχείριση της Προγραμματικής Σύμβασης της 06-06-2022 και της σύμβασης λειτουργίας και συντήρησης είναι αποκαλυπτική**, και θα αναπτυχθεί στο επόμενο μέρος της έρευνας.

### 3.4. Εντάχθηκε αρχικά στο ΕΣΠΑ 2014-2020 και πού μεταπήδησε η χρηματοδότηση;

Όχι, δεν εντάχθηκε αρχικά στο ΕΣΠΑ 2014-2020. Η πραγματική διαδρομή είναι τέσσερα προγράμματα σε επτά έτη, με μία ενδιάμεση απένταξη και μία τμηματοποίηση της πράξης. Σημειώνεται, προς αποφυγή παρανοήσεως, ότι το συνολικό ποσό δεν μειώθηκε κατά τη μετάβαση από την ΥΜΕΠΕΡΑΑ στο ΠΕΚΑ: τα

18.414.353,87 ευρώ της Β' φάσης συν τα 2.992.729,61 ευρώ της Α' φάσης δίνουν ακριβώς τα 21.407.083,48 ευρώ της αρχικής ένταξης.

| Στάδιο | Πρόγραμμα                                       | Πράξη                          | Ποσό (ευρώ)          | Μεταβολή                   |
|--------|-------------------------------------------------|--------------------------------|----------------------|----------------------------|
| 1ο     | ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ Ι (δάνειο ΤΠΔ)                        | ΥΠΕΣ 41318/30-05-2019          | 21.332.000,00        | Αφετηρία                   |
| 2ο     | «Αντώνης Τρίτσης»                               | ΥΠΕΣ 829/18-06-2020            | 20.000.000,00        | -1.332.000,00              |
|        | Ίδιοι πόροι ΠΝΑΙ (ΠΔΕ)                          | ΔΤΕ/οικ.5384/29-10-2020        | 2.800.000,00         | Προστίθενται               |
|        | <b>Σύνολο κατά τη δημοπράτηση</b>               |                                | <b>22.800.000,00</b> |                            |
| -      | <b>Απένταξη από «Αντώνη Τρίτση»</b>             | ΥΠΕΣ 715/22-09-2022            | <b>0,00</b>          | <b>-20.000.000,00</b>      |
| 3ο     | ΕΠ ΥΜΕΠΕΡΑΑ 2014-2020, ΟΠΣ 5180789              | ΑΔΑ Ψ8ΝΥ46ΜΤΛΡ-ΞΦΖ, 04-10-2022 | 21.407.083,48        | Λήξη 31-12-2023            |
|        | <b>Α' φάση που παρέμεινε στο ΕΣΠΑ 2014-2020</b> | ΑΔΑ 95ΦΩΗ-ΝΝ9, 16-05-2025      | <b>2.992.729,61</b>  | Τμηματοποίηση              |
| 4ο     | ΠΕΚΑ 2021-2027, ΟΠΣ 6052398                     | ΑΔΑ 9ΑΜΚΗ-ΠΙ9, 17-02-2026      | <b>18.414.353,87</b> | Β' φάση της τμηματοποίησης |

Ως προς την ουσία των μεταπηδήσεων αυτών, τρία σημεία συγκεντρώνουν το μεγαλύτερο ενδιαφέρον.

**Πρώτον, η απένταξη της 22-09-2022.** Το έργο απεντάχθηκε από το πρόγραμμα που το χρηματοδοτούσε έξι μόλις μήνες μετά την υπογραφή της εργολαβικής σύμβασης και ενώ αυτή ήταν σε πλήρη εκτέλεση. Η απένταξη αφαίρεσε και τα 20.000.000,00 ευρώ της εθνικής χρηματοδότησης, αφήνοντας προσωρινά το έργο με μόνη εξασφαλισμένη πηγή τους ίδιους πόρους της Περιφέρειας, ύψους 2.800.000,00 ευρώ, έναντι συμβατικής δαπάνης 19.998.283,48 ευρώ.

**Δεύτερον, η εξ ύπαρξης ανεπάρκεια της ένταξης στην ΥΜΕΠΕΡΑΑ.** Η πράξη ένταξης της 04-10-2022 όρισε ως ημερομηνία λήξης της πράξης την 31-12-2023. Η συμβατική προθεσμία του έργου, όμως, έληγε στις 17-09-2024, δηλαδή **εννέα μήνες μετά**. Εντάχθηκε, με άλλα λόγια, μια τριακονταμηνιαία σύμβαση σε πρόγραμμα που μπορούσε να τη χρηματοδοτήσει για δεκαπέντε μήνες. Το αποτέλεσμα αποτυπώνεται αριθμητικά: επί συνολικής χρηματοδότησης 21.407.083,48 ευρώ, υπό τον ενάρθμο 2022ΣΕ27510164 καταβλήθηκαν μόλις **4.332.812,17 ευρώ**, ήτοι ποσοστό 20,24%.

**Τρίτον, και καθοριστικό, το κενό της πράξης ένταξης δεν υπήρξε ποτέ κενό χρηματοδότησης.** Από την 01-01-2024 έως την 17-02-2026 το έργο δεν καλυπτόταν από ενεργή πράξη ένταξης. Ο ενάρθμος όμως του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, ο 2022ΣΕ27510164 της ΣΑ Ε2751, παρέμεινε ενεργός και πλήρωνε. Κατά το έγγραφο της Γενικής Γραμματέως Δημοσίων Επενδύσεων με αριθ. πρωτ. 2735/11-07-2025, οι πληρωμές παρελθόντων ετών ανήλθαν σε **4.271.359,12 ευρώ** και οι πληρωμές του τρέχοντος έτους 2025, έως την ημερομηνία εκείνη, σε **61.453,05 ευρώ**. Σύνολο 4.332.812,17 ευρώ. Φορέας χρηματοδότησης, κατά το ίδιο έγγραφο, το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Φορέας υλοποίησης, η Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου.

Στις 16-05-2025, με την υπ' αριθ. πρωτ. 84488 ΕΞ 2025 απόφαση του Γενικού Γραμματέα Διαχείρισης Τομεακών Προγραμμάτων (ΑΔΑ 95ΦΩΗ-ΝΝ9), η πράξη τμηματοποιήθηκε. Η απόφαση ορίζει ότι **«Στην Α' φάση περιλαμβάνεται ο 1ος λογαριασμός που αντιστοιχεί στην προκαταβολή. Στη Β' φάση περιλαμβάνεται το υπόλοιπο της σύμβασης»**, και περιορίζει την επιλέξιμη δαπάνη της Α' φάσης σε 2.992.729,61 ευρώ. Η τμηματοποίηση ζητείται από τον δικαιούχο και ήρθε δεκαεπτά μήνες μετά τη λήξη της πράξης και οκτώ μήνες μετά τη λήξη της αρχικής συμβατικής προθεσμίας του έργου. Η πρόσκληση για την ένταξη της Β' φάσης άνοιξε στις 30-12-2025, άλλους επτάμισι μήνες αργότερα.

Μέσα σε αυτό ακριβώς το διάστημα εγκρίθηκαν και έμειναν απλήρωτοι ο 5ος, ο 6ος και ο 7ος λογαριασμός, συνολικού ύψους 1.794.597,60 ευρώ άνευ ΦΠΑ. Το κρίσιμο όμως είναι ότι **η Περιφέρεια πλήρωνε κανονικά από τον ίδιο ενάρθμο μέχρι και τον Ιούλιο του 2025, δηλαδή έναν μόλις μήνα πριν από την έγκριση του 5ου λογαριασμού.** Δεν μεσολάβησε μεταβολή του νομικού καθεστώτος. Μεσολάβησε παύση πληρωμών.



#### 4. Η ΑΙΤΙΩΔΗΣ ΑΛΥΣΙΔΑ ΠΡΟΣ ΤΗ ΔΙΑΛΥΣΗ

Αν τα παραπάνω τεθούν σε σειρά, η διάλυση της σύμβασης παύει να εμφανίζεται ως μεμονωμένο γεγονός του Ιουνίου 2026 και αποκαλύπτεται ως το προβλέψιμο αποτέλεσμα αλυσίδας χρηματοδοτικών επιλογών που ξεκινά τον Σεπτέμβριο του 2022.

**17-03-2022.** Υπογράφεται σύμβαση 19.998.283,48 ευρώ με προθεσμία έως 17-09-2024, με εξασφαλισμένη χρηματοδότηση 22.800.000,00 ευρώ.

**22-09-2022.** Το έργο απεντάσσεται από το πρόγραμμα που κάλυπτε τα 20.000.000,00 ευρώ της χρηματοδότησής του.

**04-10-2022.** Εντάσσεται σε επιχειρησιακό πρόγραμμα που λήγει εννέα μήνες πριν από τη συμβατική προθεσμία του έργου.

**31-12-2023.** Λήγει η πράξη ένταξης. Ο ενάρημος 2022ΣΕ27510164 παραμένει όμως ενεργός.

**2024.** Η Περιφέρεια εξακολουθεί να πληρώνει από τον ενάρημο αυτόν. Σύνολο πληρωμών έως 31-12-2024: 4.271.359,12 ευρώ.

**16-05-2025.** Τμηματοποιείται η πράξη, κατόπιν αιτήματος του δικαιούχου, δεκαεπτά μήνες μετά τη λήξη της. Η Α' φάση περιορίζεται στον 1ο λογαριασμό.

**έως 07-2025.** Πληρώνονται ακόμη 61.453,05 ευρώ. Είναι η τελευταία πληρωμή του έργου.

**08 έως 12-2025.** Εγκρίνονται ρητώς ο 5ος, ο 6ος και ο 7ος λογαριασμός, με πλήρη δικαιολογητικά. Δεν πληρώνεται κανένας.

**30-12-2025.** Ανοίγει η πρόσκληση για την ένταξη της Β' φάσης.

**06-02-2026.** Ο ανάδοχος διακόπτει τις εργασίες λόγω μη πληρωμής.

**17-02-2026.** Έντεκα ημέρες αργότερα εκδίδεται η νέα πράξη ένταξης, με δύο νέους ενεργούς ενάρημους συνολικού ύψους 17.074.271,31 ευρώ.

**08-06-2026.** Η σύμβαση διαλύεται, εκατόν έντεκα ημέρες μετά, με τους τρεις λογαριασμούς ακόμη απλήρωτους.

Η αλληλουχία αυτή τεκμηριώνει ότι η αδυναμία πληρωμής των εγκεκριμένων λογαριασμών δεν ήταν ταμειακό ατύχημα αλλά διαρθρωτικό αποτέλεσμα του χρηματοδοτικού σχεδιασμού. Η ευθύνη για τον σχεδιασμό αυτόν ανήκει αποκλειστικά στον φορέα υλοποίησης του έργου, δηλαδή στην Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου, η οποία άλλωστε είχε ρητά επιφορτισθεί με τη «διασφάλιση χρηματοδότησης έργων» ήδη από το ΦΕΚ Β' 10/2014.

#### 5. ΠΗΓΕΣ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΑΣΤΑΥΡΩΣΗΣ

Κάθε στοιχείο του παρόντος προκύπτει από πρωτογενές έγγραφο. Τα κρίσιμα στοιχεία, δηλαδή το ποσό των ιδίων πόρων, ο αριθμός και ο ΑΔΑ της πολυετούς ανάληψης και το ύψος της χρηματοδότησης από το «Αντώνης Τρίτσης», επιβεβαιώθηκαν σε τρεις ανεξάρτητες πηγές.

| A/A | Έγγραφο                                             | Στοιχεία ταυτοποίησης                  | Τι τεκμηριώνει                                                                                             |
|-----|-----------------------------------------------------|----------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1   | ΚΥΑ Υπουργών Εσωτερικών και Υποδομών της 31-12-2013 | ΦΕΚ Β' 10/08-01-2014, κεφ. Α.ΙΙ και Β' | Ποιες συμβάσεις μεταφέρθηκαν, απουσία της Β' Φάσης, υποχρέωση «διασφάλισης χρηματοδότησης» της Περιφέρειας |
| 2   | Απόφαση Υπουργού Εσωτερικών ένταξης στο ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ Ι | 41318/30-05-2019                       | Πρώτη χρηματοδότηση, 21.332.000,00 ευρώ, δάνειο ΤΠΔ                                                        |
| 3   | Διακήρυξη του έργου                                 | ΚΗΜΔΗΣ 21PROC008678133, άρθρο 8.1      | Σχήμα χρηματοδότησης 20.000.000,00 και 2.800.000,00                                                        |
| 4   | Τεύχος Τ5, Προϋπολογισμός                           | Θεώρηση 27-05-2021                     | Ανάλυση του προϋπολογισμού των                                                                             |

| A/A | Έγγραφο                                          | Στοιχεία ταυτοποίησης                                              | Τι τεκμηριώνει                                                                                                                                  |
|-----|--------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|     | μελέτης                                          |                                                                    | 22.800.000,00 ευρώ                                                                                                                              |
| 5   | Πράξη 120/2022 Ε' Κλιμακίου Ελεγκτικού Συνεδρίου | Συνεδρίαση 07-02-2022, κοινοποίηση 16-02-2022, αρ. πρωτ. ΕΛΣυν 547 | Δικαστική επιβεβαίωση των ιδίων πόρων, του ΚΑΕ και όλης της αλυσίδας                                                                            |
| 6   | Εργολαβική σύμβαση                               | ΔΤΕ 847/17-03-2022, ΑΔΑ Ψ77Υ7ΛΞ-Α3Μ, ΑΔΑΜ 22ΣΥΜΝ010235416          | Συμβατική δαπάνη, προθεσμία, σχήμα χρηματοδότησης                                                                                               |
| 7   | Πράξη ένταξης στο ΕΠ ΥΜΕΠΕΡΑΑ 2014-2020          | ΑΔΑ Ψ8ΝΥ46ΜΤΛΡ-ΞΦΖ, 04-10-2022, ΟΠΣ 5180789                        | Ποσά, περίοδος επιλεξιμότητας, ενάρθριμος ΠΔΕ 2022ΣΕ27510164                                                                                    |
| 8   | Απόφαση τμηματοποίησης (phasing) της πράξης      | ΥΠΕΘΟΟ 84488 ΕΞ 2025, ΑΔΑ 95ΦΩΗ-ΝΝ9, 16-05-2025                    | Η διάσπαση σε Α' και Β' φάση, ο περιορισμός της επιλέξιμης δαπάνης σε 2.992.729,61 ευρώ, η διατήρηση της λήξης στις 31-12-2023                  |
| 9   | Έγγραφο Γενικής Γραμματέως Δημοσίων Επενδύσεων   | Αρ. πρωτ. 2735/11-07-2025                                          | Φορέας χρηματοδότησης το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, πληρωμές παρελθόντων ετών 4.271.359,12 ευρώ, πληρωμές 2025 ύψους 61.453,05 ευρώ |
| 10  | Πράξη ένταξης στο ΠΕΚΑ 2021-2027                 | ΑΔΑ 9ΑΜΚΗ-ΠΙ9, 17-02-2026, ΟΠΣ 6052398                             | Νέα ποσά, οι δύο νέοι ενεργοί ενάρθριμοι, καταβληθέντα 4.332.812,17 ευρώ                                                                        |
| 11  | Απόφαση διάλυσης της σύμβασης                    | ΓΔΥ 4032/08-06-2026, ΑΔΑ ΡΥ597ΛΞ-Ν3Υ                               | Η πλήρης αλυσίδα των «εχόντων υπόψη», οι απλήρωτοι λογαριασμοί, η διακοπή, η διαπίστωση υπερημερίας του Κυρίου του Έργου                        |

Σημειώνεται ότι οι Πράξεις 146/2021 του Ζ' Κλιμακίου (προσυμβατικός έλεγχος της δανειακής σύμβασης με το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων) και η ίδια η δανειακή σύμβαση δεν έχουν ακόμη ανακτηθεί σε πλήρες κείμενο. Η ύπαρξη και το θετικό πόρισμα της Πράξης 146/2021 προκύπτουν από ρητή μνεία στη σκέψη 3.2 της Πράξης 120/2022. Η ανάκτησή τους θα συμπληρώσει την εικόνα ως προς τους όρους αποπληρωμής του δανείου, ζήτημα που ενδέχεται να έχει σημασία για το επόμενο μέρος της έρευνας.

Το παρόν αποτελεί το Μέρος Α' της έρευνας. Ακολουθούν το ιστορικό και η χρηματοδότηση της Α' Φάσης, δηλαδή της κατασκευής του φράγματος, των υπολειπόμενων εργασιών και του διυλιστηρίου, και στη συνέχεια η συνολική εικόνα του έργου από το 1999 έως σήμερα, μαζί με την αντιπαραβολή προς το χρηματοδοτικό καθεστώς της Προγραμματικής Σύμβασης της 06-06-2022.